

Зінчук Юлія
yuliia.zinchuk5@gmail.com

Науковий керівник:
Чудик-Білоусова Н. І., к. ю. н., доц.,
ХУУП ім. Леоніда Юзькова

ІСПИТ ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ ВОЛОДІННЯ ДЕРЖАВНОЮ МОВОЮ ЯК ЕЛЕМЕНТ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ВІДБОРУ КАДРІВ У СФЕРІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ: КОМПЛЕКС ПОРАД ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ

У час масової діджиталізації усіх освітніх, наукових та науково-технічних процесів відбувається активне поглиблення цифровізації, тобто розвитку онлайн-сервісу. Цей процес також сприяє реорганізації структури публічного управління та якісному відбору кадрів. Зокрема, згідно з пунктом 8 частини першої статті 44 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» впроваджено обов'язкове складання іспиту для визначення рівня володіння державною мовою. Безпосередньою організацією іспитів та призначенням спеціально уповноважених державою установ, які проводять іспити. Перелік осіб, які зобов'язані володіти державною мовою та застосовувати під час виконання службових обов'язків зазначено у статті 9 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», зокрема це такі посадові особи: голови місцевих державних адміністрацій, їх перші заступники та заступники державні службовці усіх рівнів; особи начальницького складу Національної поліції, інших правоохоронних та розвідувальних органів, посадові особи інших органів, яким присвоюються спеціальні звання; прокурори; керівники закладів освіти всіх форм власності[6].

Процедура реалізації іспиту та його правові засади, оцінювання, отримання результатів та їхнє оскарження передбачені Постановою КМУ від 14 квітня 2021 р. № 409 «Про затвердження Порядку проведення іспитів на рівень володіння державною» [8].

Варто пам'ятати, що іспитова робота складатиметься із чотирьох частин: «Культура мови» становить 24 тестові завдання, «Читання» - 20 тестових завдань, «Письмо» передбачає 1 завдання відкритого типу, а «Говоріння» - 2 завдання відкритого типу[6].

Пропонуємо низку порад, які стануть корисними під час підготовки до складання іспиту.

Зокрема ля того, аби успішно скласти частину **«Культура мови»** необхідно повтори правопис таких аспектів:

- однорідні та неоднорідні члени речення[2, с. 125-129.];
- звертання та засоби їх вираження[2, с. 130-133];
- відокремлені члени речення (обставина, додаток, означення) [2, с. 133-139];
- вставні і вставлені конструкції [2, с. 140-145];
- розділові знаки в реченні з дієприкметниковими та дієприслівниковими зворотами [1, с. 179-191];
- правила вживання у/в, і/й[1, с. 90];
- вживання пасивних конструкцій;
- лексику української мови (синоніми, антоніми, омоніми, пароніми, крилаті вислови, фразеологізми) [7.];
- типові помилки в словосполученнях і реченнях [10.];
- вимоги до оформлення документів[4.].

Для успішного складання тестів частини **«Читання»** необхідно працювати таким чином:

- систематично читати тексти українською мовою;
- ділити тексти на абзаци та надфразні єдності (складні синтаксичні цілі) [2, с. 253-258];
- визначати підзаголовки до надфразних єдностей;
- формулювати питання до тексту, коментувати й обговорювати їх.

Важливо зосереджуватися на тому, чи добре ви розумієте зміст прочитаного.

Ці рекомендації також допоможуть успішно впоратися із виконанням частини **«Письмо»**. З метою вдосконалення навичок необхідно слухати аудіозаписи, намагатися письмово максимально повно відтворити його зміст і висловити власну позицію щодо теми.

Для підготовки можна переглядати чи слухати українськомовні телевізійні, радіо- та інтернет-програми, фільми тощо і робити нотатки. Важливо викладати свої думки грамотно, логічно і структуровано[6.].

Не менш важливою та складною є частина **«Говоріння»**. Ми пропонуємо лаконічну структуру побудови власного висловлювання для того, аби ваш монолог був успішним. Передусім, вона має містити такі компоненти:

1. Теза (2-3 речення).

2. Аргументи (2-3 речення).

3. Один приклад із історії, соціально-культурного чи власного життя (4-5 речень).

4. Один приклад із художньої літератури чи іншого виду мистецтва (4-5 речень).

5. Висновки (2-3 речення).

Аргументи радимо починати вставними словами по-перше й по-друге; їх можна вводити у висловлювання відразу після тези або ж кожен аргумент починати як нове висловлювання (абзац) перед прикладом.

Починаємо наводити приклади з таких слів: наприклад, прикладом може слугувати, яскравим прикладом цього є, не можна не згадати).

Висновки радимо починати зі слів отже, таким чином, можна зробити висновки, висновком може слугувати[12.].

Із дотриманням цих порад Вам буде значно легше відповідати під час складання іспиту на знання державної мови в аудиторії.

Можна сказати, що сам іспит для визначення рівня володіння державною мовою є ефективним елементом відбору кадрів у сфері публічного управління. Складання іспиту за допомогою комп'ютерних технологій дозволяє охопити більшу частину представників державних структур та свідчить про прозору систему оцінювання, адже оцінювання тестової частини відбувається за допомогою автоматичної програми, а оцінювання комплексу «Говоріння» - за допомогою завчасно обумовлених членів комісії, що мають відповідну фахову освіту, на основі відеозапису мовлення доповідача.

Список використаних джерел:

1. Авраменко О. Українська мова та література: довідник. Київ: Грамота, 2020. 496 с.

2. Бевзенко С., Литвин Л., Семеренко Г. Сучасна українська мова. Синтаксис: навч. посіб. К.: Вища школа, 2005. 270 с.

3. Драчук С. 20 найбільших новацій Українського правопису 2019 року. Радіо Свобода. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/30025623.html> (дата звернення: 01.11.2021).

4. ДСТУ 4163:2020. Державна уніфікована система документації. Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлення документів. [Чинний від 01-09-21]. URL: <https://zakon.help/article/nacionalnii-standart-dstu-41632020-derzhavna?menu> (дата звернення: 03.11.2021).

5. Дудик П., Прокопчук Л. Синтаксис української мови. Київ: Видавничий центр «Академія», 2010. 192 с.

6. Іспит для визначення рівня володіння державною мовою. URL: <https://mon.gov.ua/ua/nacionalna-komisiya-zi-standartiv-derzhavnoyi-movi/atestaciya-shodo-vilnogo-volodinnya-derzhavnoyu-movoyu-upovnovazheni-vishi-navchalni-zakladi> (дата звернення: 01.11.2021).

7. Мариненко І. Лексикологія української мови: практикум. К.: 2017. 172 с.

8. Про затвердження Порядку проведення іспитів на рівень володіння державною мовою: Постанова КМУ від 14 квітня 2021 р. № 409. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/409-2021-p#Text>. (дата звернення: 01.11.2021).

9. Пробний тест на визначення володіння державною мовою. URL: <https://testderz.com/dm/> (дата звернення: 01.11.2021).

10. Типові помилки в словосполученнях і реченнях. Українська мова та література. Підготовка до ЗНО і не тільки. URL: <https://zno.if.ua/?p=3398> (дата звернення: 01.11.2021).

11. Як підготуватися до іспиту на рівень володіння державною мовою? URL: <https://mova.gov.ua/gromadskosti/zapitannya-vidpovidi/yak-pidgotuvatisya-do-ispitu-na-riven-volodinnya-derzhavnoyu-movoyu> (дата звернення: 01.11.2021).

12. Як структурувати власне висловлення з української мови? URL: <https://ru.osvita.ua/test/training/ukr-mova/51186/> (дата звернення: 03.11.2021).